જનસહાયક ટ્રસ્ટ

Price : ₹ 10.00
Annual Subscription : ₹ 100.00

હીરામણિ જિજ્ઞાસા

HIRAMANI JIGYASA

વર્ષ : ૭ Year : 7 | અંક : ૪૬ Vol. : 46 | સળંગ અંક : ૮૨ Conti. Vol. : 86 | મે : ૨૦૨૨ May : 2022

તંત્રી : ભગવતભાઈ અમીન

Editor : Bhagavatbhai Amin

150 Restaurants Across the Globe

INDIA USA UK UAE AUSTRALIA NEWZEALAND CANADA

Saffron™
AUTHENTIC CUISINE FROM SOUTH

Sankalp®
The Taste of South

Sam's PIZZA

Franchise Inquiries Solicited

Corporate Office: Sankalp Square, Drive in Road Gurukul,Ahmedabad-380052
PH.: 40710000 / 27499300/400, E.: info@sankalponline.com Web:www.sankalponline.com

વર્ષ : 7 સળંગ અંક : 82
મે, 2022

★ દર માસની દસમી તારીખે આ માસિક પ્રસિદ્ધ થાય છે.

★ તંત્રી : ભગવતભાઈ અમીન

★ સંપાદક મંડળ
નરહરિભાઈ અમીન
પ્રમુખ : જનસહાયક ટ્રસ્ટ
નીતાબેન અમીન
ઉપપ્રમુખ : જનસહાયક ટ્રસ્ટ
રમેશભાઈ સી. પટેલ
મંત્રી : જનસહાયક ટ્રસ્ટ

★ વિતરણ વ્યવસ્થા
પ્રિ.નીતા શર્મા, પ્રિ. ગુંજન શાહ
પ્રિ. પીનાક્ષી વડોદરિયા, પ્રિ. ગુંજન શિવાલકર

★ લીગલ એડ્વાઈઝર
પંકજભાઈ ઠાકોર (C.A.)
સૌરભભાઈ અમીન (Advocate)

★ વાર્ષિક લવાજમ : ₹ 100/-

★ અંકની છૂટક કિંમત : ₹ 10/-

★ પ્રકાશક : *ભગવતભાઈ અમીન*

For Correspondence

HIRAMANI SCHOOL
Opp. Nirma University,
S.G. Highway, At Chharodi,
Post - Chandlodia,
Ahmedabad-382481
: હીરામણિ સ્કૂલ ફોન નંબર :
(02717)242505-242606
www.hiramanischools.org
enquiry@hiramanischools.org

★

આ અંકમાં પ્રસિદ્ધ થતા લેખોના વિચાર સાથે તંત્રી / સંપાદક / પ્રકાશક સંમત છે તેમ માનવું નહીં.

★

મુદ્રક
ભાવિક પબ્લિકેશન પ્રા. લિ.
ઉમિયા કેમ્પસ સામે, એસ. જી. હાઈવે,
ગોતા, અમદાવાદ-382481

હીરામણિ જિજ્ઞાસા

(શિક્ષણ – સાહિત્ય – સંસ્કૃતિ)

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	લેખ	લેખક	પા. નં.
1.	પલાયનવાદ V/S વાસ્તવવાદ	શ્રી ભગવત અમીન	04
2.	કર્મનો સિદ્ધાંત	સં. ડૉ.ગુંજનભાઈ શાહ	05
3.	ભાસ્કરાચાર્ય	સં. શ્રી ભરતભાઈ પટેલ	06
4.	દિન મહિમા ડિસેમ્બર માસ	સં. શ્રી સોનલબેન ગીડા	07
5.	પ્રેરણાદાયી પ્રસંગો	શ્રી દિનેશભાઈ પંડ્યા	08
6.	"સ્વસ્થ જીવન સરળ અને સચોટ ઉપાય"	શ્રી સુષ્માબેન પટેલ	09
7.	પાણીની ગતિ	શ્રી કે.સી.વ્યાસ	10
8.	1G થી 5G આત્મમંથન	શ્રી કેતનભાઈ ભટ્ટ	11
9.	"પૂર્વા અને દાદા"- ૯	શ્રી પ્રકાશ ગજ્જર	12
10.	"આપણે વડીલ થતાં શીખીએ" "વર્તમાનમાં જીવીએ"	શ્રી સોનલબેન ગીડા	15
11.	Which is the oldest game in the world?	Mrs. Neeta Sharma	21
12.	Know The Swiss Army Knife	Mrs. Pinakshi Vadodariya	24
13.	Teacher	Mrs. Gunjan Shivalker	26
14.	Unbelievable Facts About The World To Make You Seem Cultured	Ketan Bhatt	27
15.	Importance Of Exam	Monika Chauhan	29
16.	Mathematician Aryabhata	Parshva Shah	31
17.	The Story Of Amazon.com	Aarti Lakum	32
18.	"Inclination Towards Career Choices"	Dr. Sunita Girdhar	34

પલાયનવાદ V/S વાસ્તવવાદ

– શ્રી ભગવત અમીન
તંત્રી, હીરામણિ જિજ્ઞાસા

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

પહેલાં આપણે પલાયનવાદને સમજવા પ્રયત્ન કરીએ. પલાયન થવું એટલે ખસી જવું, કે જતાં રહેવું. માણસ માનસિક અને શારીરિક એમ બે રીતે પલાયન થઈ શકે છે.

વિગતે સમજીએ તો કોઈ સમસ્યા આવતી દેખાય એટલે આપણે તેનો સામનો કરવાને બદલે રસ્તો બદલી નાંખીએ તેને પલાયન થયા કહેવાય.

દા.ત. કોઈ કર્મચારી બે દિવસની રજા લઈ ઘરે જાય છે. ત્રીજા દિવસે તેણે ફરજ ઉપર હાજર થવાનું હોય પરંતુ તે ત્રીજા દિવસે હાજર થવાં માંગતો હોય, પરંતુ બોસ નો ફોન આવશે કે તમારી બે રજાઓ પૂરી થઈ ગઈ છે, છતાં હાજર નથી થયા ? તો આનો જવાબ ના આપવો પડે માટે આ કર્મચારી પોતાનો ફોન બંધ કરી દેશે, જેથી બોસને, વધારાની રજા માટે જવાબ આપવાનું ટાળી શકાય. આવી વૃત્તિને પલાયનવાદ કહેવાય. આવા પલાયનવાદીઓ ઘણા જોવા મળશે.

એક વાત નક્કી છે કે, પલાયનવાદી માણસ સત્યથી દૂર ભાગે છે, તે સમસ્યાનો સામનો કરી શકતો નથી. તેનો સ્વભાવ ડરપોક હોય છે. જીવનમાં ડગલે ને પગલે સમસ્યાઓ આવતી હોય છે, તેનો સામનો કરીને આગળ વધવું જોઈએ, નહિ કે, પલાયનવાદી બનીને.

જ્યારે વાસ્તવિકતાઓ સ્વીકાર કરી આગળ વધતો માણસ એ વાસ્તવવાદી હોય છે. તેને ખબર છે કે, મારે કાલે આ સમસ્યાની સામે ઝઝૂમવાનું છે. તે સજ્જ થઈને કાલની સમસ્યા સામે ઝઝૂમવા તૈયાર થાય છે. તે જાણે છે કે, સમસ્યા મારો પીછો છોડશે નહીં, તેથી તે સમસ્યાને ભગાડવા સામેથી બાથ ભીડે છે.

દા.ત. તમે નિર્જન રસ્તેથી સ્કૂટર ઉપર જતાં હોવ અને કૂતરા પાછળ પડે તો તમે સ્કૂટર ભગાડશો તેમ વધારે જોરથી ભસીને પાછળ દોડશે, પરંતુ જો તમે બ્રેક મારી ઊભા રહેશો તો કૂતરા દૂર જતા રહેશે.

પ્રશ્નો, સમસ્યાઓનું પણ આવું જ છે, જેટલા તેનાથી દૂર ભાગીશું એટલે કે, પલાયન થવા માંગીશું એટલા પ્રશ્નો વધારે પાછળ દોડશે, માટે હંમેશા વાસ્તવવાદી બનવું જોઈએ.

કોઈપણ સમસ્યાનું સમાધાન તેની સામે લડવાથી મળે છે. ભાગવાથી સમસ્યાઓનો ગુણાકાર થાય છે. જેથી પલાયનવાદી ન બનતાં વાસ્તવવાદી બનવાથી જ સફળ થવાય છે.

પોતાના માટે પરફેક્ટ બનો સાહેબ બાકી લોકો તો ભગવાનની પણ ભૂલ કાઢશે.

કર્મનો સિદ્ધાંત

સંકલન
– ડૉ.ગુંજનભાઈ શાહ
પ્રિ.હીરામણિ ઉ.મા શાળા

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

સાધકે જૂનાં પાપો દૂર કરવાને માટે કે કોઈ પરિસ્થિતિને વશીભૂત થઈને કરવામાં આવેલાં નવા પાપને દૂર કરવાને માટે અન્ય પ્રાયશ્ચિત્ત કરવાની એટલી આવશ્યકતા નથી. તેણે તો, તે જે સાધના કરી રહ્યો છે, તેમાં જ ઉત્સાહ અને તત્પરતાપૂર્વક લાગેલા રહેવું જોઈએ. પછી તેનાં જ્ઞાત-અજ્ઞાત બધાં પાપો દૂર થઈ જશે અને અંતઃકરણ આપોઆપ શુદ્ધ થઈ જશે.

સાધકમાં એવી એક ભાવના થઈ જાય છે કે સાધન-ભજન કરવું એ અલગ કામ છે અને વેપાર-ધંધો વગેરે કરવો એ અલગ કામ છે અર્થાત્ આ બન્ને અલગ-અલગ વિભાગો છે. એટલા માટે વેપાર વગેરે વ્યવહારમાં જૂઠ-કપટ વગેરે તો કરવાં જ પડે છે - એવી જે છૂટ લેવામાં આવે છે, તેનાથી અંતઃકરણ બહુ જ અશુદ્ધ થાય છે. સાધનાની જલદી ઉન્નતિ નથી થતી. એટલા માટે સાધકે સદા સાવધાન રહેવું જોઈએ અર્થાત્ નવું પાપ કદી ન થાય - એવી સાવધાની સદા-સર્વદા બની રહેવી જોઈએ.

સાધક ભૂલથી કરેલાં દુષ્કર્મોના અનુસાર પોતાને દોષી માની લે છે અને પોતાનું બૂરું કરવાવાળી વ્યક્તિને પણ દોષી માની લે છે, જેનાથી તેનું અંતઃકરણ અશુદ્ધ થઈ જાય છે. એ અશુદ્ધિને દૂર કરવાને માટે સાધકે તે ભૂલથી કરેલા દુષ્કર્મને ફરીથી કદી ન કરવાનું દૃઢ વ્રત લઈ લેવું જોઈએ તથા પોતાનું બૂરું કરવાવાળી વ્યક્તિના અપરાધને ક્ષમા માગ્યા વિના જ ક્ષમા કરી દેવો જોઈએ અને ભગવાનને પ્રાર્થના કરવી જોઈએ કે 'હે નાથ ! મારું જે બૂરું થયું છે; તે તો મારાં દુષ્કર્મોનું જ ફળ છે. તે બિચારો તો મફતમાં જ એવું કરી બેઠો છે. તેનો તેમાં કોઈ દોષ નથી. આપ તેને ક્ષમા કરી દો.' એવું કરવાથી અંતઃકરણ શુદ્ધ થઈ જાય છે.

'જ્ઞાનયોગ વ્યવસ્થિતિઃ' - જ્ઞાનને માટે યોગમાં સ્થિત થવું અર્થાત્ પરમતત્ત્વનું જે જ્ઞાન (બોધ) છે, તે ચાહે સગુણનું હોય કે નિર્ગુણનું, તે જ્ઞાનને માટે યોગમાં સ્થિત થવું આવશ્યક છે. યોગનો અર્થ છે - સાંસારિક પદાર્થોની પ્રાપ્તિ-અપ્રાપ્તિમાં, માન-અપમાનમાં, નિંદા-સ્તુતિમાં અને રોગ-નીરોગતામાં સમ રહેવું અર્થાત્ અંતઃકરણમાં હર્ષશોક વગેરે ન થઈને નિર્વિકાર રહેવું.

'દાનમ્' - લોકદૃષ્ટિમાં જે વસ્તુઓને પોતાની માનવામાં આવે છે, તે વસ્તુઓને સત્તપાત્રનો તથા સ્થળ, કાળ, પરિસ્થિતિ વગેરેનો વિચાર રાખીને આવશ્યકતા અનુસાર બીજાઓને વિતરિત કરી દેવી એ 'દાન' છે. દાન કેટલીયે જાતનાં હોય છે; જેમ કે - ભૂમિદાન, ગૌદાન, સુવર્ણદાન, અન્નદાન, વસ્ત્રદાન વગેરે. આ બધામાં અન્નદાન મુખ્ય છે, પરંતુ તેનાથી પણ અભયદાન શ્રેષ્ઠ છે. એ અભયદાનના બે ભેદ હોય છે.

સંસારની આપત્તિથી, વિઘ્નોથી અને પરિસ્થિતિઓથી ભયભીત થયેલાને પોતાની શક્તિ અને સામર્થ્ય અનુસાર ભયરહિત કરવો, તેને આશ્વાસન આપવું તેને સહાય કરવી. આ અભયદાન તેના શરીર વગેરે સાંસારિક પદાર્થોને લઈને થાય છે.

સંસારમાં ફસાયેલી વ્યક્તિને જન્મમરણથી મુક્ત કરવા માટે ભગવાનની કથા વગેરે સંભળાવવાં. ગીતા, રામાયણ, ભાગવત વગેરે ગ્રંથોને તેમ જ તેમના ભાવોને સરળ ભાષામાં છપાવીને સસ્તી કિંમતે લોકોને આપવા અથવા કોઈ સમજવા ઈચ્છે તો તેને પ્રેમથી સમજાવવું, જેનાથી તેનું કલ્યાણ થઈ જાય. એવા દાનથી ભગવાન બહુ જ રાજી થાય છે (ગીતા અ.૧૮/૬૮-૬૯); કેમકે ભગવાન જ બધામાં પરિપૂર્ણ છે. આથી જેટલા અધિક જીવોનું કલ્યાણ થાય છે, એટલા જ અધિક ભગવાન પ્રસન્ન થાય છે. આ સર્વશ્રેષ્ઠ અભયદાન છે. એમાં પણ ભગવત્સંબંધી વાતો બીજાઓને સંભળાવતી વેળાએ સાધક વક્તાએ એ સાવધાની રાખવી જોઈએ કે તે બીજાઓની અપેક્ષાએ પોતાનામાં વિશેષતા ન માને, પરંતુ એમાં ભગવાનની કૃપા માને કે ભગવાન જ શ્રોતાઓના રૂપમાં આવીને મારો સમય સાર્થક કરી રહ્યાં છે.

ઉપર જેટલાં દાન બતાવ્યાં છે, તેમની સાથે પોતાનો સંબંધ ન જોડીને સાધક એમ માને કે પોતાની પાસે વસ્તુ સામર્થ્ય, યોગ્યતા વગેરે જે કંઈ પણ છે, તે બધું ભગવાને બીજાઓની સેવા કરવા માટે મને નિમિત્ત બનાવીને આપે છે. આથી ભગવતપ્રિત્યર્થ આવશ્યકતા અનુસાર જે કોઈ જે કંઈ આપવામાં આવે, તે બધું તેનું જ સમજીને આપવું તે 'દાન' છે.

સારો સ્વભાવ અને સારી ભાવના, એ જ જીવનની સાચી સંપત્તિ છે.

ભાસ્કરાચાર્ય

સંકલન
– શ્રી ભરતભાઈ પટેલ
શિક્ષક (ઉ.મા.વિભાગ)

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

★ ન્યૂટન અગાઉ થઈ ગયેલા ભાસ્કારાચાર્યે જ પ્રથમ વખત જાહેર કર્યુ હતું કે, પૃથ્વીમાં કોઈપણ ચીજને પોતાની તરફ ખેંચવાની શક્તિ છે. પૃથ્વી પોતાના આકર્ષણબળથી તમામ ચીજોને પોતાની તરફ ખેંચે છે. જેથી પ્રત્યેક ચીજ પૃથ્વી તરફ પરત ફરે છે.

★ ભાસ્કારાચાર્યે કપરા સંજોગોમાં અનેક ગ્રંથોની રચના કરી હતી. એ પૈકી બે ગ્રંથ-સૂર્ય સિદ્ધાંત અને લીલાવતી.

એમના અન્ય ગ્રંથોમાં 'કરણ', 'કૌતૂહલ', 'સમય સિદ્ધાંત શિરોમણિ' અને 'રસગુણ' છે. ભાસ્કરાચાર્યની પુત્રીનું નામ લીલાવતી છે. જેના નામે પોતાનો ગ્રંથ 'લીલાવતી' પુત્રીને સમર્પિત કર્યો છે.

★ **'લીલાવતી' માં દસગુણોત્તર પ્રણાલીની અંકો બતાવાયા છે. સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર, ભાગાકાર, વર્ગ, વર્ગમૂળ, ઘન, ઘનમૂળ વગેરે ઉપરાંત એમાં ત્રિરાશી, પંચરાશી, મિશ્રણ, શ્રેણી વગેરે બાબતે પ્રશ્નો અને જવાબ છે.**

★ 'સૂર્ય સિદ્ધાંત' - જ્યોતિષશાસ્ત્રનો મહત્ત્વનો ગ્રંથ અનુવાદ પણ થયો છે. વૈજ્ઞાનિકોની માન્યતા પૃથ્વી અચળ છે. તે ભાસ્કરાચાર્યે ખોટી ઠેરવી છે. તેમના મતે પૃથ્વી અચળ નથી પણ સૂર્યની આસપાસ પોતાની ધરી પર બે પ્રકારની ગતિથી ઘૂમે છે. પૃથ્વી ગોળ છે. આ માટેના પ્રમાણ પણ આપેલાં છે.

'સિદ્ધાંત શિરોમણિ' ગ્રંથ ચાર ખંડમાં વહેચાયેલો છે.

(૧) પાટી ગણિત અથવા લીલાવતી
(૨) બીજ ગણિત
(૩) ગણિતાધ્યાય
(૪) ગોળાધ્યાય

જેમાં છેલ્લા બે ખંડ જ્યોતિષ સબંધિત છે.

★ ભાસ્કારાચાર્યે શૂન્યની પ્રકૃતિને જાણી-કોઈપણ સંખ્યામાં શૂન્ય જોડવાથી કે ઘટાડવાની સંખ્યાની કિંમતમાં કશો ફેરફાર થતો નથી. એમણે π નું મૂલ્ય 3.14166 બનાવ્યું હતું. જે અભ્યાસના મૂલ્ય 3.142 ની કેટલી નિકટ જોવા મળે છે.

સૂર્યગ્રહણ, સૂર્ય પર ચંદ્રનું પ્રતિબિંબ અથવા પડછાયો અને ચંદ્રગ્રહણ, ચંદ્ર પર પૃથ્વીના પડછાયાની બનતી ઘટના છે.

★ ભાસ્કારાચાર્યેનાં પુત્રી લીલાવતી પણ પિતાની સાથે ગણિત સંશોધનમાં સમર્પિત હતા. 'લીલાવતી' નામનો ગણિતગ્રંથ તેમના નામ સાથે તેમના પિતાએ એટલે જ સાંકળી લીધો હતો.

★ ભારત સરકારે પોતાના ભૂમિદર્શક અંતરીક્ષ યાનને ભાસ્કર-૨ નામ નિર્દેશ કરી. ભાસ્કરાચાર્યે પ્રત્યે અનન્ય શ્રદ્ધાંજલિ અર્પી છે. ગણિતશાસ્ત્ર અને જ્યોતિષશાસ્ત્રને લાગેવળગે છે ત્યાં સુધી ભાસ્કરાચાર્ય ભાસ્કરની જેમ ઉષ્મા અને જીવન આપતા રહેશે.

જીવન જીવવાનું ગણિત જે સમજે તેને બધા જ દાખલાં આવડી જાય છે.

દિન મહિમા ડિસેમ્બર માસ

સંકલન
– શ્રી સોનલબેન ગીડા
શિક્ષિકા (ઉ.મા.વિભાગ)

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

રાષ્ટ્રીય ગ્રાહક સુરક્ષા દિવસ - ૨૪ ડિસેમ્બર

રાષ્ટ્રીય ગ્રાહક સુરક્ષા દિવસ ભારતમાં દર વર્ષે ૨૪ ડિસેમ્બરે ઉજવવામાં આવે છે. ૨૪ ડિસેમ્બર, ૧૯૮૬ના રોજ ગ્રાહક સુરક્ષા અધિનિયમને મંજૂરી આપવામાં આવી. ૧૫ માર્ચના દિવસે વિશ્વ ગ્રાહક સુરક્ષા દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. ભારતમાં આ દિવસ સૌ પ્રથમ વર્ષ ૨૦૦૦માં ઉજવવામાં આવ્યો.

વૈશ્વિક અર્થકારણમાં ગ્રાહકોનું મહત્વ સ્વીકારી તેમનું શોષણ અને અન્યાય અટકાવવા માટે વિશ્વભરના રાષ્ટ્રોમાં ગ્રાહકોની જાગૃતિ માટે ઠોસ કદમ ઉઠાવવાના નિર્ધાર સાથે, સંયુક્ત રાષ્ટ્રોએ ૧૫મી માર્ચને જે રીતે વિશ્વ ગ્રાહક દિવસ જાહેર કરેલ છે તે જ રીતે આપણી સરકારે છેલ્લા ૧૨ વર્ષથી દેશભરમાં બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓના આક્રમણ સામે ગ્રાહકોને રક્ષણ આપવા અને તેમાં જાગૃતિ લાવવા પ્રતિ વર્ષ ૨૪ મી ડિસેમ્બરે "રાષ્ટ્રીય ગ્રાહક સુરક્ષા દિવસ" તરીકે ઉજવવાનું નક્કી કરેલ છે.

આ દિવસે દેશભરના વિવિધ રાજ્યોમાં ગ્રાહક જાગૃતિ અને સંગઠન માટે અનેકવિધ કાર્યક્રમો સરકાર દ્વારા અને ગ્રાહક સંસ્થાઓ દ્વારા યોજવામાં આવે છે. ગુજરાતમાં ગ્રાહક સાક્ષરતાની ટકાવારી માત્ર ૨૭ ટકા જેવી છે. ઈ.સ.૧૯૮૬ના કાયદા નીચે ગ્રાહકોને ગુણવત્તાયુક્ત વાજબી ભાવે માલ અને સેવા મેળવવાનો અધિકાર મળેલ છે. આ ઉપરાંત તેમાં ભેળસેળ થતી હોય કે વધુ કિંમત લેવાતી હોય તો જે તે વેપારી, કંપની કે સેવા આપનારી સરકારી/અર્ધસરકારી સંસ્થાઓ સામે ફરિયાદ કરવાનો પણ અધિકાર મળે છે. ગ્રાહકોને શિક્ષણ મેળવવાનો અને માહિતી મેળવવાનો પણ અધિકાર છે. આ અધિકારોની રક્ષા માટે વિવિધ કક્ષાએ ગ્રાહક અદાલતોની રચના થઈ હોવા છતાં આજે ૧૦ થી ૧૫ ટકા લોકો જ તેનો લાભ લે છે.

ધીરુભાઈ અંબાણી - ૨૮ ડિસેમ્બર

આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે નામાંકિત ઉદ્યોગપતિ ધીરુભાઈ અંબાણીનો જન્મ ૨૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૩૨ના રોજ જુનાગઢ જિલ્લાના માધવપુર ગામે થયો હતો. સંઘર્ષ કરીને આપબળે ધનવાન બનેલા ભારતીય હતા, કે જેમણે મુંબઈમાં પોતાના પિતરાઈ સાથે રિલાયન્સ ઈન્ડસ્ટ્રીઝની સ્થાપના કરી હતી. ૧૭ વર્ષની વયે તેઓ પેટ્રોલપંપ પર કારકુન તરીકે નોકરી કરવા લાગ્યા. ઈ.સ.૧૯૬૨માં રિલાયન્સની સ્થાપના કરી અને રિલાયન્સ પોલીયસ્ટર યાર્નની આયાત અને મસાલાની નિકાસ કરતી હતી.

ટેક્સટાઈલ વ્યવસાયમાં ઉજળી તકો હોવાનું લાગતાં ધીરુભાઈએ પોતાની પ્રથમ ટેક્સટાઈલ મિલ ઈ.સ.૧૯૭૭ના વર્ષમાં અમદાવાદનાં નરોડા વિસ્તારમાં શરૂ કરી. સમય વીતતા ધીરુભાઈ પોતાના કારોબારમાં વૈવિધ્યકરણ લાવ્યા અને પેટ્રોકેમિકલ્સમાં નિપુણતા હાંસલ કરવાની સાથે ટેલિકમ્યુનિકેશન, ઈન્ફર્મેશન ટેક્નોલૉજી, એનર્જી, પાવર, ટેક્સટાઈલ, મૂડી બજારો અને લોજીસ્ટીક્સ ક્ષેત્રે પણ કારોબારનો વિસ્તાર કર્યો. અમેરિકામાં ૧૦૦ વર્ષનાં સમયગાળામાં ૧૦૦ મિલિયન ડોલર્સ બોન્ડસ બહાર પાડનાર રિલાયન્સ પ્રથમ એશિયાઈ કંપની છે. સફળ ઉદ્યોગ-વ્યવસાય સમૂહ સ્થાપિત કરનાર આ અદ્વિતીય વ્યક્તિનું નિધન ૬ જુલાઈ, ૨૦૦૨ના રોજ થયું.

જિંદગીને માણવી હોય તો એક ટકાનું ટેન્શન અને નવ્વાણું ટકાનું જીગર રાખો.

પ્રેરણાદાયી પ્રસંગો

– શ્રી દિનેશભાઈ પંડ્યા
શિક્ષક
(પ્રાથમિક વિભાગ)

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

જિંદગી મોતીચારા સમાન પ્રેરક પ્રસંગો 'ક્ષણે ક્ષણે પ્રેરણા' પુસ્તકમાંથી સૌને માર્ગદર્શન આપે તેવા છે. જેમાંથી અને ગમતા કેટલાં પ્રસંગો આ મુજબ છે.

એક મહાત્મા પાસે એક યુવાન આવ્યો અને મહાત્માને કહ્યું, મારે જીવનમાં વિકાસ કરવો છે. અને સફળતા મેળવવી છે, તો મારે શું કરવું જોઈએ ? મહાત્માને ખૂબ શાંતિથી જવાબ આપતાં કહ્યું, 'જીવનમાં વિકાસ અને સફળતા મેળવવી હોય તો ભૂલનું પુનરાવર્તન ન થાય એવી સતત કાળજી રાખવી. કારણ કે ભૂલ કરતાં ભૂલનું પુનરાવર્તન વધુ જોખમી છે. આપણે જીવનને તપાસી જશું તો સ્પષ્ટ ખ્યાલ આવી જશે કે આપણે નવી ભૂલો લગભગ નથી કરતા પણ જરૂરી ભૂલોનું પુનરાવર્તન જ કરી રહ્યાં છીએ માટે ફરીવાર ફૂલ ન થાય તેની તકેદારી રાખીએ તો સફળતાના શિખરો સર કરતાં કોઈ નહિ રોકી શકે !

બીજો હૃદયસ્પર્શી અને સૌને અસર કરતો પ્રસંગ છે, એક માણસ પલંગ પર સૂતો હોય છે અને અચાનક આગ લાગે છે. તેના કપડાં બળવા લાગે છે આવી સ્થિતિમાં તે બૂમાબૂમ કરી શકે છે. તેનું ચિત્ત સ્વસ્થ નથી હોતું તેથી તે સાચો નિર્ણય લઈ શકતો નથી તેવી જ રીતે અંતરમાં ક્રોધની આગ સળગતી હોય ત્યારે પણ યોગ્ય કે સાચો નિર્ણય લેવો મુશ્કેલ બની જાય છે. એ સમય દરમિયાન પરિસ્થિતિનું વાસ્તવિક દર્શન કરવાની ક્ષમતા મન ગુમાવી બેસે છે અને એટલા જ માટે એવી સ્થિતિમાં લેવાતા નિર્ણયો સામાન્યતયા આત્માને સંબંધોને નુકસાનકારક બન્યા વિના રહેતા નથી. એક અંગ્રેજીમાં કહેવત છે કે 'Anger begins with fooly and ends with repentance' (ક્રોધની શરૂઆત મૂર્ખતાથી થાય છે જ્યારે સમાપ્તિ પ્રશ્ચાતાપમાં થાય છે !) સાવ નાની-નાની બાબતોમાં મગજ પરનો કંટ્રોલ ગુમાવી બેસનારા આપણે આજસુધીમાં કેટલી નુકસાનીમાં ઊતરી ગયા છીએ, એની આપણને કલ્પના પણ નથી.

ત્રીજો સુંદર પ્રસંગ પણ પ્રશંસનીય છે. જે ઈસપની બોધ કથામાંથી લીધેલો છે, જેમા એક વખત બાપ-દીકરો નવું ગધેડું લઈને નીકળે છે. લોકો બંને જુએ છે અને ગધેડાને જુએ છે પછી બોલે છે કે 'કેવા મૂર્ખ ! બંને ચાલ્યા જાય છે. બેમાંથી એક ગધેડા પર બેસી જાય તો ન ચાલે ? એટલી તો સફરમાં સરળતા રહે' પિતાએ કહ્યું : 'બેટા તું બેસી જા. હું ચાલ્યો આવું છું.' પુત્ર પિતાની આજ્ઞા અનુસાર ગધેડા પર બેસી ગયો. પ્રવાસ આગળ ચાલ્યો આવે છે ! જુવાન દીકરાને શરમ જેવી વસ્તુ નથી !' દીકરાએ આ સાંભળ્યું અને તરત જ નીચે ઉતરી ગયો. તેણે પિતાને કહ્યું, 'પિતાજી તમે બેસી જાઓ.' બાપ ગધેડા પર બેઠા. પ્રવાસ આગળ ચાલ્યો ત્યાં પાછી લોકોની નજર ગઈ અને લોકો બોલ્યા, 'જુવાન દીકરો બિચારો ચાલ્યો આવે છે અને બાપ ગધેડા પર આરામથી બેસી રસ્તો કાપે છે. ડોસાને કાંઈ શરમ છે, સાઠે બુદ્ધિ નાઠી તે આનું નામ ! વૃદ્ધ બાપ તરત નીચે ઊતરી ગયો. લોકોની ટીકામાંથી બચવા બંને ગધેડા માથે બેઠા. પ્રવાસ આગળ ચાલ્યો. લોકોએ જોયું અને કહ્યું, 'બેમાંથી એકેયમાં દયોનો છાંટો છે ? બંને ગધેડા માથે બેઠાં છે ! અબોલા પશુના નિઃસાંસા લેવા સારા નથી.' તરત બાપ-દીકરો સમજીને નીચે ઊતરી ગયા. આ ઈસપનો બોધ એટલો કે લોકોની ટીકા પ્રમાણે ન જીવી શકાય. ગમે તેટલુ સારું કામ કરો, ટીકા કરનારા ટીકા કરશે જ. માટે આપણા મનથી જે સારું લાગે તે કાર્ય કરવું જ કારણ છે. કુછ તો લોગ કહેંગે, લોગો કા કામ હૈ કહેના.'

આપણી ઈચ્છાઓથી પણ વધારે સુંદર હોય છે ઈશ્વરની યોજનાઓ.

"સ્વસ્થ જીવન સરળ અને સચોટ ઉપાય"

– શ્રી સુષ્માબેન પટેલ
શિક્ષિકા
(પ્રાથમિક વિભાગ)

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

'પહેલું સુખ તે જાતે નર્યાં, ને પોતે કમાતા થયા,
મહા સુખ તે ધ્યાન, યોગ, વ્યાયામને સેવાને વર્યા.'

સ્વસ્થ જીવન પ્રસ્તુત પુસ્તિકામાં 'તંદુરસ્ત જીવન' માટે શું જરૂરી છે તેનું મહત્ત્વ સમજાવ્યું છે. આધુનિક યુગનો માણસ ભૌતિક સુખ માટે એટલો બધો આંધળો બની ગયો છે કે તે જીવનનું સાચું સુખ કયું છે તે સમજી જ નથી શકતો.

આજની દોડધામભરી જિંદગીમાં મનુષ્યને શારીરિક શાંતિ કરતાં માનસિક શાંતિની ખૂબ જ જરૂરિયાત ઊભી થઈ પડેલ છે. અને આ આંતરિક શાંતિ-સુખની જ્યારે મનુષ્યને સમજણ પડી જશે ત્યારે તેને ભૌતિક સુખ તુચ્છ લાગવા માંડશે. પરંતુ આ આધુનિક જીવનમાં મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવા માટે માનવે પોતાના મનને ખૂબ જ મજબૂત કરવું પડશે. ગુજરાતીમાં કહેવત છે કે - "પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા". એટલે કે મન અને શરીર સ્વસ્થ- તુંદરસ્ત હશે તો તમે દરેક મુશ્કેલીનો સામનો કરી જ શકશો. અને શરીરને સ્વસ્થ-તંદુરસ્ત રાખવામાં મહત્ત્વનો ભાગ ભજવે છે. યોગવિદ્યા મહર્ષિ પતંજલિએ 'યોગદર્શન' નામના ગ્રંથમાં યોગશાસ્ત્રનું વર્ણન કર્યું છે. યોગવિદ્યાથી આપણી અંદર (મનુષ્યના શરીરમાં) નકારાત્મક વિચારો દૂર થાય છે, અને નાડી શુદ્ધિમાં પણ મદદરૂપ થાય છે.

જેમ પાણીમાં ઓગળી ગયેલું મીઠું પાણીમાં હોવા છતાં પાણીમાં એકરૂપ થઈ જવાથી મીઠાનું રૂપ દેખાતું નથી અને પાણી જ દેખાય છે. તેવી જ રીતે ધ્યાનમગ્ન (સમાધિમગ્ન) થવાથી યોગી પોતાને માત્ર ચૈતન્ય સ્વરૂપે અનુભવે છે. જે આત્માનું શુદ્ધ અને સાચું સ્વરૂપ છે. અંતે આત્માનો પરમાત્મામાં અદ્વૈતભાવ પ્રગટે છે. અર્થાત્ વ્યક્તિને બ્રહ્મની પ્રત્યક્ષ અનુભૂતિ થાય છે. એટલે જ મહર્ષિ યાજ્ઞવલ્કય પ્રમાણે -

"જીવાત્મા અને પરમાત્માની એકયાવસ્થાનું નામ સમાધિ"

ભગવદ્ગીતાના અધ્યાય-૬માં પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે કે -

ચિત્તને સ્થિર કરી ઈન્દ્રિયોને ઈન્દ્રિયોના વિષયમાંથી મુક્ત કરી યોગી એકાંતમાં રહી સતત આત્માને પરમાત્માની સાથે જોડવાનો પ્રયત્ન કરે છે. આમ ઈશ્વરભક્તિ દ્વારા સાધક મનની ચંચળતા દૂર કરી અમૂલ્ય આત્મશાંતિનો અનુભવ કરે છે.

પ્રસ્તુત પુસ્તકમાં એ વાત સમજવી છે કે બહિરંગ યોગથી શરીર ઈન્દ્રિયો અને મનને સમાયોજિત કરવામાં આવે છે, જ્યારે અંતરંગ યોગથી ચિત્તનું આંતરિક સમાયોજન સધાય છે. તનાવ, ઉચાટ, એકલતા સ્વભાવની ઉગ્રતા અલગપણું મનની ભૂમિ વગેરેથી મનુષ્ય મનથી નબળો પડી જાય છે. પરંતુ જેનું મન સ્વસ્થ, તેનું તન સ્વસ્થ ઉક્તિને સિદ્ધ કરવા માટે મનુષ્યે જીવનમાં પોતાના માટે સમય આપીને યોગવિદ્યા કરવી જોઈએ. યોગવિદ્યા જીવંત વિદ્યા છે. અને ભારતીય સંસ્કૃતિનો મૂલ્યવાન વારસો છે. આમ ભારતની અધ્યાત્મવાદી જીવનદૃષ્ટિને વ્યવહારમાં મૂકવાની ક્ષમતા યોગ પાસે છે. જે તણાવોમાંથી મુક્તિ મેળવવા માનસિક સ્વાસ્થ્ય માટે મનની એકાગ્રતા કેળવવા ભૌતિક સર્જનાત્મક તેમજ વ્યક્તિત્ત્વના વિકાસ માટે ધ્યાન ખૂબ જ મહત્ત્વનું પરિબળ છે.

"सुखार्थ सर्वभूतानां मताः सर्वाः प्रवृत्तयः ।
सुखां च न बिनां धर्म तस्मात् धर्मपरो भवः ॥"

આચાર્ય વાગભટ્ટજીના મતે સંસારનો કોઈપણ પ્રાણી એવો નથી કે જે રોગ, ભય, દુઃખ મેળવવા માગતો હોય, જો આપણે, સુખ અને નિરોગીકાય મેળવવા માંગતા હોઈએ તો જીવનમાં સ્વસ્થ જીવનશૈલીને અપનાવી પડે. આહાર સમૂહ સંવાદ પ્રાર્થના અને પ્રેમ, પ્રત્યક્ષીકરણ અને ક્ષમા શરીર મન અને ચેતનામાં એકતાનો અનુભવ વગેરેથી આપણે આપણા સ્વાસ્થ્યને અને જીવનને સારું બનાવી શકીશું.

આપણી જરૂરિયાતો જેટલી ઓછી થતી જાય એટલા આપણે ઈશ્વરની નજીક જઈએ છીએ.

પાણીની ગતિ

– શ્રી કે.સી.વ્યાસ
રૂમ નં-૧૧,
હીરામણિ સાંધ્યજીવન કુટિર

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

દુનિયામાં ઘણી જાતની નવી નવી શોધો થઈ છે. આપણા ખ્યાલમાં ન આવે એવી સરસ શોધો તેણે કરી છે. પહેલાં જ્યારે આગગાડીની શોધ થઈ ત્યારે લોકો એમ માનતા કે, સરકાર ભૂતપ્રેતને વશ કરીને ગાડીઓ ચલાવે છે, પણ જેમ ઉપયોગ વધ્યો, તેની સમજણ પાડવામાં આવતી ગઈ, તેમ આપણે સમજવા લાગ્યા. ત્યાર પછી તાર, ટેલિફોન, ફોનોગ્રાફ, ઘોડા વિનાની ગાડીઓની, બલૂનની શોધ થઈ. જેથી લોકો છક થઈ ગયા.

આમ ભારતમાં પાણીની પણ વધુ સગવડ થઈ પડી, કારણકે મુંબઈ, કલકત્તા, મદ્રાસ, દિલ્હી જેવાં મોટાં શહેરમાં સાત-દસ માળના ઊંચે પાણીના નળ આવ્યા. કુદરતી રીતે પાણીનું વલણ હમેશાં નીચે જવાનું છે. આપણે વિચાર કરીએ તો વરસાદ આકાશમાંથી નીચે છાપરા પર પડે છે, પછી નીચે અગાશીમાં, અગાશીમાંથી નીચે ચોકમાં, પછી નીચે શેરીમાં, શેરીમાંથી ગટરમાં-છેલ્લે સમુદ્રમાં જાય છે. પાણીનું વલણ હમેશાં નીચે તરફ જ રહે છે. તે છતાં પણ યંત્રોની શોધ કરીને સાતમા માળે સુધી નળ વાગે ઊંચે લઈ જવાય છે. તથા આગ લાગી હોય ત્યારે બંબા વાટે ઘર ઉપર છાંટવા ઉપર ચડાવાય છે.

ભાઈઓ અને બહેનો, આપણું મન પાણીના જેવું છે, એટલે કે મનની વૃત્તિ હમેશાં નીચે જ હોય છે, કાં તો તે રૂપરંગ તરફ, કાં તો બીજાના ધન ઉપર પડે છે, કાં તો બીજાઓની નિંદા તરફ દોડે છે, આમ બીજાને ફસાવવા હજારો નીચ યુક્તિઓ કરે છે. અંગ્રેજ બચ્ચાઓ જેમ જેમ નવી નવી યુક્તિઓ કરવામાં શૂરવીર છે, તેમ આપણા ઋષિમુનિઓ પણ કાચા નહોતા. તારના દોરડા વિના દૂરથી વાતચીત કરતા હતા.

કાંઈપણ સાધન વિના એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ જઈ શકતા હતા. આવી મહાન શોધો જેમણે કરી છે, તેઓએ શું મનને ઊંચે ચડાવવાની યુક્તિ નહિ શોધી હોય ? તેથી જો મનને ઊંચે માર્ગે ચડાવવું હોય તો તે હમેશાં સત્સંગ થવું જોઈએ, કારણકે સત્સંગના યંત્ર જેવું બીજું કોઈ યંત્ર નથી જે મનને સુંદર, પ્રસન્ન, આત્મીય સુખી બનાવી જીવનયંત્રને ઉન્નતિના માર્ગે લઈ જાય. જેથી જીવનમાં સર્વ ભૌતિક, ધાર્મિક, રાજનૈતિક, ગમે તે કક્ષામાં ઉન્નતિ મેળવવી હોય તો પાણીને ઊંચે ચઢાવવા યંત્ર સામગ્રી દ્વારા - મહામહેનતે જેમ ઉન્નતિ - વિકાસ સાધી શકાય છે, તેમ "મનઃ એવ મનુષ્યાણાં" ની જેમ મન-આત્મીય વિકાસ માટે અત્યંત પુરુષાર્થ અને અન્યોઅન્ય પ્રેરણા મેળવી ઉન્નતિ પંથે જઈ શકાય છે.

આથી સંત તુલસીદાસે કહ્યું છે કે :-

"ભવસાગર કી ઊલટી નદિયાં,
સબ જુગ જાત બહ્યો રે,
તુલસીદાસ ભગવંત ભજન બિન,
કોઈ ન પાર ગયો રે"

અંતે ..... આપણું મન પાણીની જેમ નીચેની સપાટીએ સરળતાથી જઈ શકે છે. માનવ મનને ઉચ્ચ કક્ષાએ લઈ જવા ઘણા અથાગ પ્રયત્નો આદરવા પડે છે. આમ આપણો પરિવાર, કુટુંબ, સમાજને ઉન્નત બનાવવા તથા જાગૃતિ કેળવી જીવનને સુખ, શાંતિ અને સંતોષમય જીવવાનો આનંદ લૂંટીએ તો સંસાર સાગરને તરી જઈ રાષ્ટ્રવ્યાપી ઉન્નતિ પંથો તરફ ઝંપલાવી શકીએ, અસ્તુ !

પાણી એ કુદરતની અણમોલ ભેટ છે.

1G થી 5G આત્મમંથન

– શ્રી કેતનભાઈ ભટ્ટ
કો.ઓર્ડિનેટર
(હીરામણિ પ્રા.સ્કૂલ)

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

૪૦ વર્ષથી ઓછી ઉંમરના લોકોને ખાસ વાંચવુ.. હાલની પરિસ્થિતિમાં બંધબેસતી આ વાત છે... પરિવારોમાં 1G, 2G, 3G, 4G અને 5G ...!

આપણા પરિવારોમાં આજે જે કાંઈ સાધન સગવડ કે પૈસે ટકે સુખી સંપન્ન છીએ એમાં છેલ્લી ચાર ચાર પેઢીઓની અથાગ મહેનત, લગન, પરસેવો અને પરિશ્રમના પરિણામે છીએ.

આજે ગાડી બંગલામાં પહોંચતા ચાર ચાર પેઢીઓ હોમાઈ ગઈ છે. અને એ પણ કોઈ સીધા સરકારી લાભો કે (આ)રક્ષણ વગર. આપબળે... સ્વમહેનતે.... સ્વમાનભેર.....!!

#1G : આપણા વડદાદા...

ગોળ, રોટલો, કઢી, ધોતી કેડિયું વાળી પેઢી. રાત દા'ડો જોયા વગર મજૂરી કરીને જેમ તેમ ગાડું ગબડાવ્યું. ટૂંકમાં આ પેઢીએ જીવન ચલાવ્યું ને કંઈક ભેગું કર્યું.

#2G : આપણા દાદા...

ઘી-દૂધ, શીરો-મગ, ધોતિયું-પહેરણ-ટોપી. જેટલા મહેનતુ એટલા જ ગણતરીવાળા. શિક્ષણનું મહત્ત્વ આ લોકો બહુ પહેલા સમજી ગયા, અને આપણા બાપાઓ ને ભણાવ્યા. જે પોતે ભણી ના શક્યા એમને બચત કરી શહેરો તરફ તગડ્યા. અને એમને નોકરી ધંધામાં વાળ્યાં. ટૂંકમાં આ પેઢીએ ભેગું કર્યું..!

#3G : આપણા પિતા...

શ્રીખંડ, રસ, રોટલી, પેન્ટ-શર્ટ, સફારી, બૂટ મોજા. શહેરોમાં બચકુ બાંધીને આવ્યા, કરકસર, સંઘર્ષ, આયોજન, સેફ સાહસો કર્યા, ખૂબ રાજકીય/સામાજિક/ધાર્મિક પહોંચ બનાવી, ખૂબ મહેનત કરી, અને આજે દુકાનો કારખાના ઑફિસો/જમીન-જાયદાદ/ગાડી-બંગલા ખડા કરી દીધાં. તમારા પપ્પાને આજે એમની સંઘર્ષની કહાની પૂછજો, મજ્જા આવશે.ટૂંકમાં આ પેઢીએ વધાર્યું...!

#4G : એટલે આપણે બધા...

પંજાબી - ચાઈનીઝ - અનલિમિટેડ થાળી. જીન્સ, ટી-શર્ટ વાળી પેઢી.

પચાસ પૈસાની આવક અને રૂપિયાનો ખર્ચો. સ્માર્ટ ફોનવાળી પેઢી. પાર્ટીઓ, ખર્ચાઓ, દેખાડાઓ, હોટલો, આબુ - દિવ - દમણ અને શેર - સટ્ટાઓ, ડાયરા - ડી.જે. સમજી ગ્યા કે લાંબુ ચલાવું ? ટૂંકમાં આ પેઢીએ ઉડાવ્યું...!

હા... હાલની આ પેઢી ખૂબ જ આક્રમક, પોતાના હક્ક અને અધિકાર માટે સામી છાતીએ લડનાર, ઘર, સરકાર કે સિસ્ટમ સામે ખુલ્લું બંડ પોકારનાર. બાહોશ અને બળવત્તર હોય પણ ઠરેલ તો ન જ કહેવાય.

ટેક્નોલૉજી વિકાસનો મહત્ત્વનો પાયો છે.

"પૂર્વા અને દાદા"- ૯

– શ્રી પ્રકાશ ગજ્જર
રૂમ નં-૧૮,
હીરામણિ સાંધ્યજીવન કુટિર

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

દાદા....ઓ દાદા, આમ સામું તો જુઓ....શું હં...હં કર્યા કરો છો ? એ તમારી ચોપડી પછી વાંચજો, પહેલા મારી વાત સાંભળો, અમારી કૉલેજમાં વક્તવ્ય સ્પર્ધા છે તો તમે સાંજના ૪ વાગ્યે જરૂર આવજો. મેં તેમાં ભાગ લીધો છે મારૂ વક્તવ્ય સાંભળીને મારી ભૂલો જણાવશો. દાદાએ પૂછ્યું વિષય શું છે ? પૂર્વા બોલી એ હું નહી કહું, ત્યાં આવીને તમને ખબર પડશે. ચલો મારે મોડું થાય છે હું જાઉ....પૂર્વા ગઈ. દાદા તેને જાતાં જોઈ રહ્યાં અને મલકાયા.

દાદા કૉલેજ ગયા. પ્રોગ્રામ શરૂ થયો. વક્તવ્ય સ્પર્ધાનો વિષય હતો 'સ્નેહ'. આઠ વિદ્યાર્થી-વિદ્યાર્થિનીઓ બોલી ગયા. તેમાં એક વિદ્યાર્થી અને એક વિદ્યાર્થીની ને દાદા એ મનોમન દાદ દીધી. હવે છેલ્લો અને નવમો વારો આવ્યો પૂર્વાનો. પૂર્વાનું નામ પુકાર્યુ. પૂર્વા સ્ટેજ ઉપર ચડતા સ્ટેજને પગે લાગી. અને સ્ટેજની વચ્ચો વચ્ચ પણ સ્ટેજનાં આગળનાં કિનારા તરફ ચાર ડગલા આગળ આવી. એક ક્ષણ શાંત રહી, હૉલમાં બેઠેલા શ્રોતાઓ પર નજર ફેરવી અને પોતાનું વક્તવ્ય શરૂ કર્યુ.

"કોઈ રાહ જોનાર જ નહી હોય તો ?
કેવી થઈ જાશે જીંદગી ? ....."

જે માણસની સામે સતત વિરોધ છે, મોડા આવે છે, સાંભળતા જ નથી, ફોન નથી ઉપાડતા. આખો વખત મિત્રો સાથે જ ફર્યા કરે છે. એમની મમ્મી સિવાય એમને કોઈ દેખાતું જ નથી. આ બધી જ ફરિયાદોનું લિસ્ટ... સાંભળ્યાં પછી તમે કોઈ પણ પત્ની ને પૂછો કે કહો ... બહું ખરાબ છે ભઈ સાહેબ..... તમારે છુટાં નથી પડવું. એનો અર્થ એમ થાય છે કે સ્નેહ છે, તો આપણે સ્નેહ કેમ વ્યક્ત નથી કરતા, ફરિયાદ કેમ જતાવતા રહીએ છીએ ? આપણા મનમાં જે લાગણી છે, જે વ્હાલ છે, જે સ્નેહ છે એ કેમ નથી જતાવતાં ?

કેટલા બધાં પતિ જમતાં હોય છે, પત્ની પ્રેમથી પૂછતી હોય છે દાળ સારી થઈ છે ? જવાબ મળે...હં. પછી કોઈ આવે અને કહે કે ભાભી તમારી દાળ તો અદ્‌ભૂત બને છે. હવે એ મિત્ર ને થેન્ક યૂ કહેવાને બદલે પહેલું રિએક્શન શું હોય. તમારા ભાઈ તો કોઈ દિવસ વખાણ નથી કરતા. કેટલા સમયથી એમના મનમાં પીડા હશે કે પેલાએ મસાલાવાળી ચા પીધી કે થયો ઘડાકો.

એક પતિ-પત્નીનાં લગ્ને પચીસ વર્ષ પૂરા થયા. પત્ની સરસ મજાની ગુજરાતી સાડી પહેરીને, અંબોડો વાળીને, સરસ મજાની તૈયાર થઈને પતિની પાસે ગઈ, પતિ છાંપુ વાંચતા હતા. તેની પાસે જઈ ઊભી રહી અને બોલી હલ્લો...હલ્લો, આજે આપણાં લગ્નને પચીસ વર્ષ પૂરા થયા. જ્યારે હું પહેલીવાર આ ઘરમાં આવી હતી ત્યારે તમે મને શું કહ્યું હતું ખબર છે ? "આય લવ યૂ કહેલું" પતિએ સહેજ છાપુ ખસેડ્યું અને બોલ્યા" આજે પણ પરિસ્થિતિ એ જ છે. બદલાશે તો કહીશ". કોઈ ચેન્જ નથી માટે તને શું કહું ?

નાનકડું બાળક ચાર, છ આડી અવળી લીટીઓ દોરીને આપણી પાસે આવે ને કહે જો ગાય. આપણે કેટલા

પ્રેમની પરિભાષા અલગ હોય છે.

આનંદથી જોઈએ છીએ વાહ...આટલી ફાઈન ગાય. દરેક માણસને ગમતું હોય છે કે એમના પ્રત્યેક કામનું એપ્રિશિએશન થાય, વખાણ થાય, કદર થાય.

પ્રત્યેક હિન્દુસ્તાની સ્ત્રી ઝંખે છે ફક્ત લાગણીનાં, એપ્રિશિએસન સાંભળવાનાં બે શબ્દો સાંભળવા સ્નેહ, માટે તો જીવે છે. પતિના શર્ટમાં બટન ટાંકી, હોશે હોશે તોડે દાંતથી, એમાં એમને જેટલો રોમાન્સ આવે તેટલો જગમાં કોઈ વાતમાં ન આવે. પતિ ડાયમન્ડ ન લાવે તો ચાલે, પણ અચાનક ગજરો લઈને આવે તો છુટ્ટા વાળ રાખતી સ્ત્રી નાની અંબોડી વાળીને પણ તે ગજરો નાખે, હરખાય. કેમ... આમ કેમ, કારણ કે આ પ્રેમ-સ્નેહ છે. આ અભિવ્યક્તિ છે.

આપણે સંસ્કૃતિ જાળવવામાં અભિવ્યક્તિ ભૂલી ગયા છીએ. આપણે એટલા ધાંધા થઈ ગયા છીએ મંદિર જવા માટે કે પત્નીને બગીચામાં લઈ જવાનું કે હીંચકે બસીને ચા પીવાનું ભૂલી ગયા છીએ.

સંબંધ તો આ છે. સંસ્કૃતિનો આ છે,.. પરસ્પરનું બૉન્ડ, છોકરાવ ક્યાંય વસતા હોય, બાળક પરદેશ વસતું હોય, યા ભણવા ગયું હોય તો મા ફોન પર સૌથી પહેલા પુછશે કે તે શું ખાધું ? આ મા નો સ્નેહ પૂછતો હોય છે. માં નો પ્રેમ એના અન્નમાં, એમની રસોઈમાં આવી જાય છે. છોકરૂ બહું દિવસે ઘરે આવે તો જોતાવેંત સૌથી પહેલા કહેશે જો તો ખરા બહું વજન ઉતરી ગયું છે. ખરેખર કાંટો વધારે બતાવતો હોય. વિદેશમાં રહી ચીઝ, બટર, ખાઈને વજન વધ્યું હોય પણ માં ને તો છોકરૂ દૂબળું જ લાગે, એટલો સ્નેહ, આટલો પ્રેમ આપણાં પરિવાર માટે કેમ નથી ટકાવી શકતા ? કેટલી બધી પત્નીઓ ફરિયાદ કરતી હોય છે. અસંતોષ વ્યક્ત કરતી હોય છે કે બહાર ગામ જાય તો કાંઈ લાવે જ નહી, એમને ઓ કાંઈ આવડે જ નહી. જો ભૂલ ચૂકે કંઈ લઈ આવે અને જો પેકેટ ખોલે તો સૌથી પહેલું રિએક્શન...ગ્રીન...હું ક્યાં ગ્રીન પહેરૂ છું. એક ક્ષણે તો આનંદ લઈ લો, તમને યાદ કર્યા એ બહું અગત્યનું છે, તેમના વ્યસ્ત કાર્યક્રમમાં પણ સમય કાઢ્યો. તમારા માટે શોપીંગ કરવાનો, એનો આભાર માનો, તમને યાદ કર્યા તે અગત્યનું છે કે તમારા માટે શું લઈ આવ્યા તે ? ટેન્જિબલ થીંગ અગત્યનું છે ? ખરૂ જુવો તો આપણે અહિંયા જ ગૂંચવાયા છીએ.

ગુજરાતી સ્ત્રીને અવિનાશ વ્યાસે કેટલી સુંદર અભિવ્યક્તિ આપી છે. "છૈલા જી..રે પાટણ થી પટોળા મોંઘા લાવજો...." સસ્તું નહી ઉપાડી આવતા, અને ... જો ખરેખર મોંઘુ લાવે તો કહે "તમે છેતરાયા, આના આટલા બધાં પૈસા અપાતા હશે ?" તમને તો ભઈ સાહબ લેતા જ નથી આવડતું. હવે તમે જ કહો કે આમ જવું કે આમ જવું. આ વાત પર કેટલી વાર ઝઘડ્યા પણ હઈશું, આવું એમ નહી માની લેતા કે પતિ-પત્ની વચ્ચે જ બનતું હોય છે. સુખી થવું એ દરેકનાં હાથમાં છે. મારૂ સુઃખ મારા સિવાય કોઈ જ આવી ન શકે.

કાજલ ઓઝા વૈદ્યની એક નવલકથા છે "એક સાંજના સરનામે" તેમા એક છોકરો હોય છે, તે છોકરીનાં માં-બાપને મળવા આવે છે. છોકરીની માં છોકરાને પૂછે છે. "તૂં એને સુખી કરીશને ?" ત્યારે છોકરો કહે છે, કે હું તેને સગવડ આપીશ, સલામતી આપીશ, હું તેને માટે સંપત્તી ભેગી કરીશ, હું તેને સ્નેહ આપીશ, પણ સુખી તો તેને જાતે જ થવું પડશે... આપણે બધા જ... બીજા પાસે સ્નેહની આશા રાખતા થઈ ગયા છીએ, સ્નેહ બીજા પાસેથી ન મળતા આપણે દુઃખી થવા લાગ્યા છીએ.

બહું જ સરળ, સાદી, સીધી વાત એ છે કે સ્નેહ

નીડરતા અનેક ગુણોમાંનો એક મહત્ત્વનો ગુણ છે.

આપવો સ્નેહ પામવો, પ્રસન્ન રહેવું અને પ્રસન્ન રાખવા, સુખી થવું અને સુખી રાખવા, સારું બોલવું અને સારું સાંભળવું, સન્માન આપવું અને સન્માન પામવું એ આપણા હાથમાં છે. ખરૂ કહું તો આજે આપણે આપણાં જીવનમાં પ્રેમથી વાતચીત કરવાને બદલે દલીલ કરતા થઈ ગયા છીએ. તેથી એક બીજાને સમજી શકતા નથી. અને દુ:ખી વધુ થઈ રહ્યા છીએ. સ્નેહ, પ્રેમની જગ્યાએ પોતાના અહંને પોષતાં થઈ ગયા છીએ. જે ઘરમાં, જે સંબંધોમાં, પ્રેમથી સંવાદ છે, કમ્યુનિકેશન છે, ત્યાં કદી વિવાદ નથી થતો, કારણ કે વાત સરળતાથી થઈ જાય છે જે કહેવું છે તે કહી દેવાય છે, પછી વિવાદની જગ્યા નથી.

આ છે સ્નેહ, પ્રેમની શક્તિ. મારા વક્તવ્યનાં અંતમાં હું એટલું જ કહીશ કે,

"જિંદગી એક સફર હૈ સુહાના,
યહાઁ કલ ક્યા હો કિસને જાના।"

તો પછી આ જિંદગીના સુહાના સફરમાં આપણે એકબીજાનો હાથ પકડીને સ્નેહ, પ્રેમના વરસતા વરસાદમાં ભીંજાઈને આનંદ કેમ ન માણી લઈએ ?

"નમસ્તે.... ધન્યવાદ."

પૂર્વા એ પોતાનું સ્થાન ગ્રહણ કર્યું. પૂર્વાના વક્તવ્ય વચ્ચે તો ઘણીવાર તાળીઓ પડી હતી. પરંતુ તેના વક્તવ્ય ખતમ થાતા જ હૉલ જોરદાર તાળીઓથી ગૂંજી ઉઠ્યો. પરિણામ જાહેર થવાની ઘોષણા થઈ. પરિણામ ત્રીજા નંબરથી શરૂ થયું. ત્રીજું, બીજું પરિણામ જાહેર થયું ઈનામ અપાયા. પ્રેક્ષકોની આતુરતા વધી. પહેલું ઈનામ કોને જાશે ? કારણ કે તેમાં ત્રણ જણાં વચ્ચે રસ્સાકસી હતી. હોલમાં પીનડ્રોપ સાઈલેન્સ હતી. ઉદ્ઘોષક બોલ્યા "વડીલો, મિત્રો આ શાંતિ કેવી અકળાવે છે ? હું આ શાંતિને ભંગ કરતા, તમને જણાવવા માગું છું. કે આજના આ વક્તવ્ય સ્પર્ધાના પ્રથમ વિજેતા છે. મિસ પૂર્વા જોશી હું તેમને આમંત્રણ આપું છું કે સ્ટેજ ઉપર આવે. હૉલ તાળીઓના ગડગડાટ સાથે પૂર્વા...પૂર્વા...પૂર્વા...ના નામથી ગૂંજી ઉઠ્યો. પૂર્વા પોતાની બેઠક ઉપરથી ઊભી થઈ. દાદા બેઠા હતા ત્યાં ગઈ. દાદાને પગે લાગી અને દાદાએ બથભરી તેના કપાળે સ્નેહનું મીઠુ ચુંબન કર્યું, પીઠ થાબડી અને પૂર્વાને સ્ટેજ ઉપર ગઈ. ગુજરાતી ફિલ્મનાં જગતનાં મહાન કલાકાર શ્રી અરવિંદ ત્રિવેદી જે આજના ખાસ મહેમાન હતા, તેમના હાથે પ્રથમ વિજેતાનું ઈનામ લીધું. તેમને પગે લાગી. અને સ્ટેજ છોડવા વળી. શ્રી અરવિંદ ત્રિવેદીએ માઈક હાથમાં લીધું ને બોલ્યા "બેટા એક મિનિટ" પૂર્વા તેમની નજદીક ગઈ. શ્રી અરવિંદ ત્રિવેદીએ બોલ્યા" તમારો વધારે સમય ન બગાડતા. હું આ દીકરી માટે બે શબ્દો કહેવા માંગું છું તેમણે શરૂઆત અને અંત બહું જ સુંદર કર્યો છે. નિર્ભય બની બોલવાનું, શબ્દોનો ચડાવ ઉતાર અને બોલતી વખતે તેની બોડી લેંગ્વેજે તો મને વિચારતા કરી દીધો... તેમનામાં રહેલ પ્રતિભા ગજબની છે. મારા આશીર્વાદ છે બેટા, તમારૂ નામ ગુજરાતમાં ગાજશે" પૂર્વા પાછી પગે લાગી સ્ટેજ પરથી નીચે આવી. પ્રોગ્રામ સમાપ્ત થયો.

પૂર્વાના પહેલા દાદા પોતાની કારમાં ઘરે આવી ગયા હતા. દાદાનો હરખ માતો નહોતો ખૂબ આનંદમાં હતા. પૂર્વાએ આવી દાદાને પ્રથમ સવાલ કર્યો કે દાદા...મેં બોલવામાં ક્યાં ક્યાં ભૂલ કરી તે જણાવો" દાદા બોલ્યા ક્યાંય નહી, બહુ જ સુંદર...મારે જે કહેવાનું હતું તે તો અરવિંદ ત્રિવેદી બોલી ગયા" ખરેખર ? હા બેટા ખરેખર. તો હો જાય ચાય કી એક ચૂસકી દાદા પણ સ્ટાઈલથી બોલ્યા" હો જાને દો ....

•

વાણી અને પાણીનો જરૂર જેટલો જ ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

"આપણે વડીલ થતાં શીખીએ" "વર્તમાનમાં જીવીએ" - લે. કશ્યપ ચંદુલાલ દલાલ

– શ્રી સોનલબેન ગીડા
શિક્ષિકા
(ઉ.મા.વિભાગ)

મે ૨૦૨૨ : અંક-૮૨

ઘણી વખત આપણે આપણી ભૂતકાળની વાતો કે પ્રસંગોથી દુ:ખી થતા હોઈએ છીએ અથવા તો ભવિષ્યની ચિંતા કરતા હોઈએ છીએ, પરંતુ આ બધી બાબતોમાં આપણે આપણા વર્તમાનને માણી શકતા નથી અને તેને પણ બરબાદ કરી બેસીએ છીએ. આ પુસ્તકમાં આ બાબતને લેખકે સારી રીતે વર્ણવી છે. લેખક કહે છે કે આપણે બને ત્યાં સુધી ભૂતકાળમાં આપણને ન ગમતા હોય તેવા અનેક પ્રસંગો બન્યા હોય જો એવા પ્રસંગોને ભૂલી નહી જઈએ તો જીંદગી આખી તે આપણને કોરી કાઢશે. ભૂતકાળનો ભોરિંગ ભયંકર રીતે આપણા મનનો ભરડો લેશે. આપણે હંમેશા યાદ રાખીશું કે ભૂતકાળને ભૂલી જવામાં જ મજા છે. જોકે એનો અર્થ એ નથી કે આપણે ભૂતકાળને છેક જ ભૂલી જવાનો છે. કારણકે ભૂતકાળમાં થયેલા અનુભવોથી જ આપણે ઘડાવાના છીએ અનુભવ સૌથી મોટો ગુરૂ છે, અને મિત્ર છે. પણ ભૂતકાળના કડવા પ્રસંગો જે આપણા વર્તમાનને રામબાણ બનાવે છે. જો કે વર્તમાનમાં જીવતાં જીવતાં પણ આપણે ભવિષ્યને મગજમાં રાખીશું જ. જો ભવિષ્યની દરકાર નહી કરીએ તો પસ્તાવાનો વારો આવશે. ટૂંકમાં આપણે આપણા કટૂ ભૂતકાળને ભૂલી જઈશું અને ભવિષ્યને મગજમાં રાખીને વર્તમાનમાં જીવીશું.

લેખકે આ વાત સમજાવવા એક સરસ ઉદાહરણ આપ્યું છે. ૫૦ વર્ષનો દિપક નીચલા મધ્યમવર્ગના દિપકે અનેક દુ:ખો અનુભવ્યા બધા ભાઈ-બહેનોમાં સૌથી મોટા દિપકે માત્ર ૧૨ વર્ષમાં મા અને બાપ બંનેને ખોયા. આખા કુટુંબની સઘળી જવાબદારી તેના માથે આવી પડી. છઠ્ઠા ધોરણથી જ નિશાળ છોડવી પડી. આછી પાતળી નોકરી કરી, નાના ભાઈ-બહેનોને ભણાવી, પરણાવી ઠેકાણે પાડ્યા. પોતે આજીવન કુવાંરા રહ્યા. નાના ભાઈઓ ભારે સ્વાર્થી નીકળ્યાં પોત પોતાના કુટુંબ સાથે જુદા રહેવા જતાં રહ્યાં. હવે ૫૦ વર્ષની ઉંમરે દિપક એકલો પડી ગયો. બચત તો કશી કરી જ નહોતો શક્યો. ભવિષ્યમાં આવી પડવાની સંભવિત નાની મોટી માંદગીના ખર્ચા કેવી રીતે કરી શકશે તેવા વિચારોથી ભયભીત બની ગયો. વિચારોના અતિરેકથી અર્ધપાગલ જેવો થઈ ગયો. ભલા પાડોશી વિશ્વાસભાઈએ સ્વામી નિલેશ્વરાનંદજી સાથે તેનો મેળાપ કરાવ્યો. સ્વામીજી એ તેને કડવો ભૂતકાળ ભૂલી જઈ તથા સંભવિત ખરાબ ભવિષ્યનો ભય મનમાંથી કાઢી નાની, વર્તમાનમાં જીવવાની સોનેરી શીખ આપી સ્વામીજીની સમજાવટથી ધીરે ધીરે દિપક વર્તમાનમાંથી આનંદ મેળવવાનું શીખી ગયો.

Let us forget our bitter past and live in the present keeping future in the mind.

જીવનમાં ખુશી આવે તો મીઠાઈ સમજીને ચાખી લેજો, અને દુ:ખ આવે તો એને દવા સમજીને ખાઈ લેજો.

હીરામણિ સ્કૂલ / હોસ્ટેલ

(અંગ્રેજી / ગુજરાતી માધ્યમ)

નિરમા યુનિવર્સિટી સામે, એસ.જી.હાઈવે, અમદાવાદ-૩૮૨૪૮૧.
ફોન : (૦૨૭૧૭) ૨૪૨૫૦૫, ૨૪૨૬૦૬
હૉસ્ટેલ : ૨૪૧૧૨૪

સ્કૂલ બસની વ્યવસ્થા

શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩ માટે પ્રવેશ ઉપલબ્ધ.

★ નર્સરી અને જુનિ. કે.જી. (ગુજરાતી-અંગ્રેજી માધ્યમ)
★ સિનિયર કે.જી. (ગુજરાતી-અંગ્રેજી માધ્યમ)
★ ધો.૧ થી ૭ (ગુજરાતી માધ્યમ)
★ ધો.૧૧-૧૨ (સાયન્સ-કોમર્સ) (ગુજરાતી-અંગ્રેજી માધ્યમ)

હીરામણિ હૉસ્ટેલ (બોયઝ)

★ ધોરણ ૨ થી ૧૨ ના વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રવેશ ઉપલબ્ધ
★ નિરમા યુનિવર્સિટીમાં વિવિધ શાખાઓમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ માટે હીરામણિ હૉસ્ટેલમાં રહેવા માટે અલગ બિલ્ડિંગની વ્યવસ્થા

૨૪ કલાક ડોક્ટર, લોન્ડ્રીની તથા કેન્ટિનમાં
ગુજરાતી, પંજાબી, સાઉથ ઈન્ડિયન ભોજનની વ્યવસ્થા

: એડમિશન માટે કાર્યાલયનો સંપર્ક :

સવારે ૯.૦૦ થી બપોરે ૧.૦૦
રવિવાર તથા જાહેર રજાના દિવસો સિવાય

સાચું તો દરેકને સમજાતું હોય છે, પણ અફસોસનની વાત એ છે કે સાચા સમયે સમજાતુ નથી.

Parul™ University

12000+

STUDENTS PLACED

in 650+ COMPANIES

Awarded as
THE BEST UNIVERSITY
IN PLACEMENTS

ET NOW | RISE WITH INDIA
MODI AWARDS 2018

Fully Funded Exchange Programs with European Universities under **Erasmus+** Scholarships

110+ Teachers from **NITs** and **IITs**

Highest Package
18 Lac

datalog.ai

Engineering
Management
Pharmacy
Applied Sciences
IT & Computer Science
Architecture
Design | Fine Arts
Agriculture | Social work
Law | Arts | Library Science
Ayurveda | Homoeopathy
Commerce | Physiotherapy
Hotel Management & Catering Technology
Paramedical & Health Sciences | Nursing
Medicine

Parul University
P.O.Limda, Ta. Waghodia – 391760, Dist. Vadodara, Gujarat (INDIA)
admissions@paruluniversity.ac.in
Toll Free No. : 1800-123-1104
www.paruluniversity.ac.in

Leela-Usha Mahila Utkarsha Trust

31, Master Mill Soca., Panwadi, Bhavnagar.

"Women empowerment by Education"

ISO 9001 : 2008 Certified Trust

WILSON PRINTCITY PVT. LTD. | Pragra Infratech Pvt. Ltd. | Ready4JOB | Samarth

Visual Adds

Web Offset

Books

Offset

Educational Books

WILSON PRINTCITY PVT. LTD.

Plot No. 85-93, Ajanta Ind. Estate, Sanand, Ahmedabad-382210

Phone : 02717 - 294530 - 294540 • E-mail : wilsonpress@hotmail.com

SINCE 1988

ગજરા

વિપુલ દુધીયા ®

ફ્રેશ ફ્રુટ-ડ્રાય ફ્રુટ મઠાની વિશાળ રેન્જ
બદામ પીસ્તા કેસરથી ભરપુર બાસુંદી,
મીઠાઈઓ તથા કેરીનો રસ તો
વિપુલનો જ...

નવનીધી કોમ્પલેક્ષ, સ્ટેડીયમ પાંચ રસ્તા,
નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૯.
ફોન : ૨૬૪૬૧૯૫૫-૨૬૪૪૭૨૪૬

E-mail : vipuldudhia@gmail.com

Precision | Dedication | Organization

RUTVIK
ENGINEERING PVT. LTD.

Civil | Electrical | Mechanical

Engineering Turnkey
Project Works

JAS-ANZ IAF IQC NABCB

An ISO 9001 : 2008
An ISO 14001 : 2004
OHSAS 18001 : 2007
Electrical, Mechanical & Civil Turnkey Project vendor

Govt. of Gujarat Approved 'A' Class Pvt. Ltd. Company.

HEAD OFFICE :
12, KAMDHENU COMPLEX, NR. POLYTECHNIC CROSS ROAD,
OPP. SAHAJANAND COLLEGE, AMBAWADI, AHMEDABAD - 380 015
(GUJARAT, INDIA)
Tele : 079 – 26301306 / Mobile: +919824030144 / +919824085144.
Email : rutvikengpvtltd@gmail.com
Website : rutvikengpvtltd.com

BRANCH OFFICES :
Gala No. 01, Chaudhari Complex, Nr. Maharashtra Bank,
4th Nizampura, Bhiwandi - 421302 Dist. Thane
(Maharashtra, India)
M: 9699223132 / M: 9687030344

Shop No. 1 & 2, Krishna Niwas, New Link Road,
Opp. Sharda Gram, Anand Nagar, Dahisar (E), Mumbai - 400068
(Maharashtra, India)
Ph: 022- 28966907 / M: 9699790520

313/A, Taj Nagari Phase - 2, Nr. 100ft. Road,
Panchvati Crossing, Agra - 282001 (Uttar Pradesh, India)
M: 8532927228 / M: 9825039313

E - 306, Casa - RIO, lodha - Palava, NILJE, Kalyan Shil Road,
Dombivali (E), Navi Mumbai - 421204 (Maharashtra, India)
M: 8080120009 / M: 7506289799

Which is the oldest game in the world?

- Mrs. Neeta Sharma
(Principal,
Higher Secondary Section)

May - 2022

The game of polo is considered the oldest game in the world. It was played in Persia (modern Iran) during the 1st century A.D. Some scholars even claim that it was invented by the Persians around 2000 B.C. However, Iran is generally regarded as its originator. From Iran it was carried to Arabia and from there to Tibet. In Tibet, it was called "Pulu'. In fact, the word 'polo' has been derived from 'pulu' which means 'ball'.

In India polo was introduced by the Mohammedan conquerers in the 13th century. From here it was taken to England in 1860. Nowadays, it is played not only in India but also in Argentina, England, USA, and some other countries of the world. The earliest polo club of modern times was the 'Cachar Club' in Assam.

Polo is played with a stick and a ball on horseback. The polo stick is called a 'mallet'. It is an outdoor game. Its grass field is 274.32 metres long and 146.3 metres wide. There are lightweight goal posts, 7.3 metres apart at each end. A goal is scored by hitting the ball through these goal posts. Two teams, each having four players play, the game. To be good at this game one has to be an expert horse-rider.

Polo is played in six, seven or eight rounds. These are called 'chukkers'. The duration of one chukker is 7.5 minutes. After every chukker there is a break.

Polo is an expensive game and only the rich can afford it. Perhaps that's why it is called the game of the princes.

The first game of elephant polo was played at Jaipur in 1976 which was watched by about 40,000 spectators. In 1978, a camel polo was played at the same venue. Now, people have started playing even cycle polo. The world's biggest trophy for polo is the Bangalore Limited Handicap Polo Tournament Trophy. It is a cup six feet in height.

(Source)

Nectar in a Sieve

There was a lier merchant who had four wives. He loved the fourth wife the most and adorned her with rich robes and treated her to delicacies. He took great care of her and gave her nothing but the best.

He also loved the third wife very much. He was very proud of her and always wanted to show her off to his friends. However, the merchant was always in great fear that she might run away with some other person.

He also loved his second wife. She was a very considerate person, always patient and in fact used to be the Merchant's confidante. Whenever the Merchant faced some problems, he always turned to his 2nd wife and she would help him through the difficult times. Now, the Merchan's first wife was a very loyal partner and had made great contribution in maintaining his wealth and business as well as taking care of the household. However the Merchant did not love the first wife and although she loved him deeply he hardly ever took notice of her.

One day the Merchant fell ill and he realized that he was going to die soon. He thought of his luxurious life and told himself, "Now I have four wives living with me, but when I die, I'll be alone, How lonely I'll be" Then he asked the fourth wife, "I loved you the most, endowed you with the finest clothing and showered great love over you. Now that I'm dying, will you follow me and give me company"?

"No way!" replied the fouth wife and she walked away without looking at him. The answer cut like a sharp knife right into the Merchant's heart.

The sad Merchant then asked the third wife, "I loved you so much for all my life, Now that I'm dying, will you follow me and keep my company!"

"No!" replied the third wife. "Life is so good over here! I am going to remarry after you die!" The Merchant's heart sank and turned cold.

He then asked the second wife "I always turned to you for help and you have always helped me out. Now I need your help again. When I die, will you follow me and keep me company?"

"I am sorry, I cannot help you out this time!" replied the second wife. "At the very most, I can only accompany you to your grave."

The answer came like a bolt of thunder and merchant was devastated.

Then a voice called out: "I'll come with you. I'll follow you no matter where you go."

The Merchant looked up and there was his first wife. She was so skinny, almost like she suffered from malnutrition. Greatly relieved, the Merchant said, "I should have taken much better care of you while I could have.!" In a way, all of us have four wives in our lives! How? The fourth wife is our body. No matter how much time and effort we levish in making it look good, it will leave us when we die. The third wife? Our possessions, status and wealth. When we die, they all go to others.

The second wife? Our family and friends. No matter how close they are for us when we are alive, the most they can stay by us up to the cemetery.

The first wife is infact our Soul - often neglected in our pursuit of fame, wealth and sensual pleasures. It is actually the only thing that follows us no matter where we go.

Perhaps it's a good idea to cultivate and maintain better relationship with it, take good care of it, recognize and strengthen it's qualities now, rather than wait until we are on our death-bed.

(Source)

KNOW THE SWISS ARMY KNIFE

- Mrs. Pinakshi Vadodariya
(Principal,
Primary Section)

May - 2022

This is the season of traveling as vacations are going on. People may choose different destinations but one thing is common in most of the luggages is Swiss Army Knife.

Let us see journey of Swiss Army Knife. In the late 1880s, before there was ever an official Swiss Army knife, the Swiss Army decided to purchase a simple folding pocket knife for their soldiers. This knife was intended for use by the army in opening canned food and disassembling the M1889 Swiss service rifle which required a screwdriver for assembly.

At that time, no Swiss company had the production capacity to supply the knives, so the initial order for 15,000 knives was filled by the German knife manufacturer Wester & Co. from Solingen, Germany. These knives were delivered in October 1891 and designated Modell 1890. The knife had a single blade, reamer, can opener, and screwdriver, with grips made out of dark oak.

In 1891, Karl Elsener, the owner of a company that made surgical equipment, sought to manufacture the knives in Switzerland, and by the end of 1891 Elsener took over production of the Modell 1890 knives. But Elsener was not satisfied with the knife's design. In 1896, Elsener created a design in which tools were attached on both sides

of the handle using a spring mechanism. This innovation allowed him to use the same spring to hold all the tools in place, thereby putting twice as many features on the knife. In 1897 this knife featuring a second smaller cutting blade, corkscrew, and wood fiber grips was originally registered with the patent office as The Officer's and Sports Knife, though it was never part of a military contract.

In 1893, the Swiss cutlery company Paul Boéchat & Cie, which later became Wenger, received its first contract from the Swiss military to produce Modell 1890 knives. Both companies, Paul Boéchat (Wenger) and Elsener (later to become Victorinox), used the cross and shield to identify their knives—a symbol still used today. While Wenger touted itself as the "Genuine Swiss Army Knife," Victorinox laid claim to being the "Original Swiss Army Knife." The two companies split the contract for providing knives to the Swiss Army from 1908 until Victorinox acquired Wenger in 2005.

When Karl Elsner's mother died in 1909, Elsener renamed his company "Victoria" in her memory. In 1921 the company started using newly invented stainless steel to make the Swiss Army Knife. Stainless steel is known as "inox", short for the French term acier inoxydable. "Victoria" and "inox" were then combined to create the portmanteau "Victorinox", the name still used today.

Do you know how the Swiss Army Knife Got Its Name Ever practical, the Swiss Army knife was primarily a tool used by soldiers, which prompted the popular name in English "Swiss Army knife," a term coined by American soldiers who had difficulty pronouncing their German name, "Schweizer Offiziersmesser," or "Sackmesser" in the local Swiss-German dialect. To this day, each military recruit (which includes most of the male population, since the Swiss have compulsory military service for all men when they reach the age of adulthood) receives a Swiss Army knife upon beginning their service. Ironically, Victorinox, a company founded to keep Swiss soldiers from carrying German-made knives, is now the official supplier of pocket knives to the German Army.

The Swiss Army Knife Today

Today, the "Officers' Knife" is available in over 100 different models. The Victorinox headquarters, manufacturing facility, and show room are located in the Swiss town of Ibach. Each day, over 34,000 of these pocket tools leave the factory, where 90% are for export to over 100 different countries around the globe and serve as ambassadors for Switzerland.

TEACHER

- Mrs. Gunjan Shivalker
(Principal,
K.G. Section)

May - 2022

"Teacher"
T - Talented
E - Elegant
A - Awesome
C - Charming
H - Helpful
E - Efficient
R - Receptive

A teacher is a beautiful gift every one has in their lives. It can be anyone in your life who makes you relise what aim you have and how you can achieve it. A teacher is someone who acts as a guide and inspiration to young and old.

Importance of Teachers:-

Teachers are the pillar of strength and the guiding force in a students lives. Teacher pass on value to children and are the main contributor to good education in a society. Through their guidance the student knows right and wrong.

Duties of teacher other than teaching:-

The role of a teacher is not limited to only the classrooms but their different roles can be seen outside the classroom. They are more than an educator and are counselor, mentor, role model, external parents to a student.

As per Doha by poet Kabir Das

"Teacher is even greater than God. He says if the teacher and God are both in front of me, who will I greet first. He then says it is only because of the teacher's teaching I am able to see God." It shows how important a teacher plays the role to educate students.

"THE BEST TEACHERS TEACH FROM THE HEART NOT FROM BOOKS."

UNBELIEVABLE FACTS ABOUT THE WORLD TO MAKE YOU SEEM CULTURED (Continued)

- Ketan Bhatt
(Co-ordinator,
Primary Section)

Category 3: Art & Culture:-

1. In 2019, scientists discovered the world s oldest known work of art on an Indonesian Island called Sulawesi. It was created *44,000 years ago.*
2. The name "sandwich" comes from an 18th-century aristocrat called the 4th Earl of Sandwich.
3. 9310 Tweets are sent out every second.
4. "Salvator Mundi" by Leonardo da Vinci is the most expensive painting in the world, valued at $450.3M.
5. The most-visited country on the planet is **France,** with 90M visitors, according to figures from the UNWTO in 2018. Who's at number two? Spain.
6. 92% of the world s currency is digital.
7. "Avengers: Endgame" is the top-grossing film of all time, making over $2.7B!
8. The wealthiest company in the world in 2020 was Saudi Aramco.
9. The Statue of Unity in Gujarat, India, is the tallest in the world, standing at a whopping 579 feet (182m). Note: The Statue of Liberty is 93m by comparison!
10. Brazil boasts the most biodiversity of any country on the planet, with more than 50,000 species of plants and trees.

Category 4: People & Countries:-

1. Scientists say tears tell you the reason for someone crying. If the first drop comes from the right eye, it's tears of joy. Otherwise, it's because of pain.
2. In the UK in 2019, renewable energy generated more electricity than fossil fuels for the first time ever. Also, did you know Norway gets 0% electricity from coal? And Germany has installed 1 kW of renewable capacity per person in the last decade? a) (Climate change is the biggest global issue of our time, but there are some things to feel positive about!)
3. The longest reigning monarch ever was Louis XIV of France. He ruled for 72 years, 110 days. Exhausting.
4. Marie Curie was the first person ever to win TWO Nobel Prizes – one for physics in 1903, the other for chemistry in 1911 for her work on radioactivity.

5. King Henry VIII of England had servants called "Grooms of Stool", who wiped him clean after he visited the toilet.
6. 0.5% of the male population are descended from Genghis Khan. (Scientists did a study in 2003 showing that about 16 million dudes share a Y chromosome with the famous Emperor.)
7. Iceland, the Faroe Islands, and the Isle of Man all have claims to having the oldest parliament in history, all of which were founded in the 9th and 10th centuries.
8. Russia is the most forested country in the world, with 815 million hectares.
9. China is the world's most populous country, with around 1.4 billion people living there.
10. The youngest person to be awarded the Nobel Peace Prize is Malala Yousafzai (aged just 17 in 2014), for her work as a child rights activist and champion of girls right to education.

Category 5: "No way! Really?":-

1. Sunsets only exist because Earth s atmosphere acts as a prism for light. In scientific terms, it's called "scattering". a) Molecules and particles in the atmosphere (which are more numerous at sunset) scatter short-wavelength violet and blue light away from your eyes, so we can see the other colors on the spectrum, like yellow and orange.
2. The most remote place in the world is the **Tristan da Cunha islands** in the Southern Atlantic Ocean. They are 2,434km from Saint Helena, the nearest inhabited place. Imagine Mum sends you out for groceries but the local supermarket is closed? That s a long trip.
3. When you do a Google query, 1000 computers are used to find the answer in 0.2 seconds.
4. There are almost 5 billion internet users in the world.
5. The median age of the world's population is around 30 years, as of 2019.
6. We actually produce enough food to feed everyone on the planet; the problem is distribution.
7. In 2010, Google tried to find out how many books there were in the world. They reckon there are about 130,000,000 of them. (Let's call this one a semi-fact, though, ok?)
8. A tiger's roar can be heard up to two miles away.
9. The Earth is 147.2 million kilometers away from the Sun, and it s about 4.5 billion years old. That's some serious heritage.
10. Owls don t have eyeballs.

IMPORTANCE OF EXAM

- Monika Chauhan
(Teacher,
Higher Secondary Section)

May - 2022

"Exams" – Many of the students got shrink when they heard exam's words because their exam mentality is feeble; maybe they don't know about the importance of exams.Here one question arises every time, "Does an examination is important?" YES, Obivisouly exams are the most important. Let me explain to you how:-

All the Exams are a part of growth for the students; they are essential for knowledge & capability testing.Examinations don't mean creating a feeling of depression among students. Exams are intended to develop a sense of responsibility among those learners to remember the concepts and present them in the most valuable form.Testing is a general evolution for the students that they understand that topic or subject! Exams improve the student's overall personality, memory, and their revision skills.

Generally, students give oral and written exams in their schools/colleges. They have a wrong belief like an exam is unnecessary, but if they try to think in a detailed positive manner, they can understand the benefits of exams.

- Why Exam Is Necessary...?

*** Confidence:**

The exam develops confidence, which increases a student's personality in a hardworking manner.Students become conscious of their exam performance if they do hard work and give their best performance.When students get good marks, they feel happy, and their marks increase their confidence level.

*** Enthusiasm for competition:**

An exam is just like a type of healthy competition for proving more knowledge and skill.Every student prepare themselves as they participate in the competition and most of them to prove themselves better

than other students, they try to get more score and also built a new strategy for reading, they improve their writing skills for better marks.

*** Self-analysis of own skill:**

The exam evaluates the student's ability of learning. It is an effective way to analyze the knowledge of students. It is a measurement of how much they learn and constraint in the study. An exam is for self-improvement.

*** Achievements:**

Often, students take an exam as a career at that time they are very serious about the exams and they prove themselves for their goal and they get the achievement.Some schools/colleges enhance the student's knowledge by giving them awards and certificate and motivate students to increase their intelligence which is the proud moments of hardworking not for individuals but also it is all about the support of their parents and teachers.

*** Learning:**

Each and every step of life, we face new situations and learn from them.An exam is a major factor in learning. students learn the lesson of patience, discipline, and leadership through exams.Exam helps to introduce own skill. Exam develops thinking, logic and makes quick decision-making.

*** Scholarship:**

Sometimes, not each parent are capable to provide the best knowledge for their children at that time scholarship is one of the options for students to study.An exam is one of the gateways to achieve scholarship and study for further higher education.

*** Easy judgment for teaching:**

Exam is an analysis of the student's understanding and grasping power. It is the judgment of how students are capable of their study. Parents and teachers analyze the potential of the study.If all the students consider exams as a routine test with positive benefits, it will help them improve their self & increase their knowledge.

So, the exam is the most important part of developing their self & gain more knowledge.

All the students need to understand that any results can't determine their future or capabilities. But, that piece of paper enriches good respect, experience, and good knowledge. That will help you to grow your self.

Remember, never panic, don't stress, take it easy, and be ready for your future challenges.

MATHEMATICIAN ARYABHATA

- Parshva Shah
(Teacher,
Higher Secondary Section)

May - 2022

Aryabhata was an Indian mathematician and astronomer of the classical age of Indian mathematics and Indian astronomy. He flourished in the Gupta Era and produced works such as the *Âryabhamîya* (which mentions that in 3600 *Kali Yuga*, 499 CE, he was 23 years old) and the *Arya-siddhanta.*

Aryabhata created a system of phonemic number notation in which numbers were represented by consonant-vowel monosyllables. Later commentators such as Brahmagupta divide his work into Ganita ("Mathematics"), Kalakriya ("Calculations on Time") and Golapada ("Spherical Astronomy"). His pure mathematics discusses topics such as determination of square and cube roots, geometrical figures with their properties and mensuration, arithmetic progression problems on the shadow of the gnomon, quadratic equations, linear and indeterminate equations. Aryabhata calculated the value of pi () to the fourth decimal digit and was likely aware that pi () is an irrational number, around 1300 years before Lambert proved the same. Aryabhata's sine table and his work on trignometry were extremely influential on the Islamic Golden Age; his works were translated into Arabic and influenced Al-Khwarizmi and Al-Zarqali.In his spherical astronomy, he applied plane trigonometry to spherical geometry and gave calculations on solar, lunar eclipses. He discovered that the apparent westward motion of stars is due to the spherical Earth's rotation about its own axis. Aryabhata also noted that the luminosity of the Moon and other planets is due to reflected sunlight.

Place value system and zero

The place-value system, first seen in the 3rd-century Bakhshali Manuscript, was clearly in place in his work. While he did not use a symbol for zero, the French mathematician Georges Ifrah argues that knowledge of zero was implicit in Aryabhata's place-value system as a place holder for the powers of ten with null coefficients.

However, Aryabhata did not use the Brahmi numerals. Continuing the Sanskritic tradition from Vedic times, he used letters of the alphabet to denote numbers, expressing quantities, such as the table of sines in a mnemonic form.

Approximation of

Aryabhata worked on the approximation for pi (), and may have come to the conclusion that is irrational.

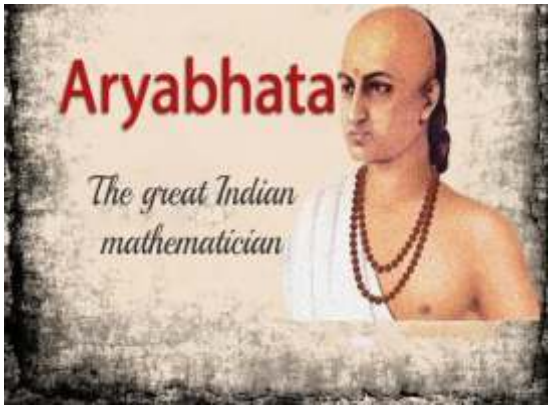

(Source: Wikipedia)

THE STORY OF AMAZON.COM

- Aarti Lakum
(Teacher,
Higher Secondary Section)

The Amazon.com Web site launched on July 16, 1995, a loud beep echoed through the company's offices near down town Seattle. The beep alerted the Amazon.com staff that the first customer had made a purchase, ordering a copy of the book Fluid Concepts and Creative Analogies: Computer Models of the Fundamental Mechanisms of Thought by Douglas Hofstadter. The beep sounded six more times that day and was accompanied each time by a raucous cheer from Amazon employees. But those beeps quickly became more frequent and more distracting to the small staff-as the company logged more than $12,000 worth of purchases in its first week. As Amazon prepared for a continued onslaught of orders, the beeping sound was deemed too annoying, and the function was disabled.

The moving van filled with all of Jeff Bezos's belongings had left New York City on a summer morning in 1994 and driven westward for almost 24 hours before Bezos called to designate a final destination. Bezos had left his job as senior vice president at a prominent New York investment Company to start a business of his own-but he wasn't quite sure where.

Quite quickly, Amazon.com was averaging 2,200 hits, or customer visits, daily. Orders were adding up so fast that projected annual revenue climbed to $5 million. But even as sales figures rose, the costs of building a workforce, maintaining equipment and developing services totaled more than what the company was making.

By early 2000, Amazon.com had become the all-encompassing shopping destination that Bezos had envisioned. Although the business was still built around books, it was now a gateway to almost anything any online shopper could desire, from health and beauty products to lawn and patio furniture and even new cars.

By early 2001, Amazon's stork values had dropped to approximately $15 a share after climbing to $139 in 1998, and the company reported a loss of $1.4 billion its worst performance to date. The battered Bezos started his annual letter to shareholders in April 2001 by saying, "Ouch, it's been a

brutal year." But by the end of the year, Bezos had much better news to report: On the strength of a strong holiday season, Amazon reported fourth-quarter profits of $5 million-a signal to investors that Amazon was moving in the right direction.

Amazon's advance toward profit A ability continued in 2003. Customers responded to the company's price cuts and free shipping offers by placing more orders, which led to a 28 percent jump in sales during the first quarter of the year. The company, meanwhile, responded to its improved outlook by introducing new services and upgrades to the site.

Early in 2007, Amazon's commitment customer service and to the expansion of its product offerings paid off. Thanks largely to strong sales of electronics and clothing, the company's profits rebounded. As many traditional retailers began predicting slower sales in the face of rising gas prices and other economic pressures, Amazon was looking forward to renewed growth instead.

By 2010, however, most of advancements were related to the Kindle, including the January release of its third version the Kindle DX. The new Kindle boasted global wireless capabilities, which allowed the Internet anywhere, even in locations without wireless service. Amazon also made Kindle applications available for smart phones tablets and personal computers. And the company's sale continued to soar.

Although Amazon remained tightlipped about its future product development plans, the company began expanding the workforce in its hardware division late in 2010, leading many observers to speculate that another Kindle like device might be in the works. Some sources believed that music players would be an appropriate next venture because Amazon already had an inventory of albums and songs available online. The same could be said for a potential video player, since both television shows and movies were also available in a digital format on the site.

Whatever it does next, it's clear that Amazon's tradition of innovation will continue. Despite the doubts of some observers along the way, the company has grown from one of the first online stores to one of the largest retailers in the world, online or not. It's a good thing that early employees decided to abandon the beeping every time an order came in, or the company's Seattle headquarters would today be buzzing constantly.

"INCLINATION TOWARDS CAREER CHOICES"

- Dr. Sunita Girdhar
(Teacher,
Higher Secondary Section)

What plays an predominal role in shaping one's inclination, taste and going forward in life for career choices?

Is it genes, extraneous factors or a combination of both?

Career decision making can be influenced by many intrinsic and extrinsic factors some of which are as follows:

*** PERSONALITY:** For job satisfaction and better adjustments, a match between one's personality and career is must.

*** INTEREST:** The environment and the nature of work we want to persue influcences our career decision making process.

*** VALUES:** Values must be non-negotiable. Any career that clashes our values can influences our job satisfaction.

*** PERCEPTION OF CAREER:** Many career are more glamorous than other. However career selection based on biasted perception (Media influenced) may not be an ideal method.

*** SKILLS, ABILITIES AND TALENTS:** Which we acquired over years play an important role in career choices.

*** CULTURE:** Selection of career can be influenced by culture norms which create expectations and pressure to adhere to them. For example, we may come across a child of doctor parents opting for his parents profession, even though the child may have an entire genetic pool of his parents he could well defy probability and reject genetically tailored inclination .His career choice may be spurred by many complex non genetic influences.

*** SOCIO ECONOMIC FACTORS:** Our socio-economic status might significantly influence the choice of our career.

*** OTHER FACTORS:**

- Growth within the career
- Perquisities it offers
- Geographical location of organization
- Opportunity to work for home
- Job security etc.

So lot of factors must be considered for choosing a career. A career counsellor can aid in making strategic decision.

- Further there is no Right or wrong time to make a career shift:

- It you can are lucky, you realize what gives you joy early in career. So if what you enjoy becomes your career, then it is like a stream come true.
- Many of us take up jobs because of economic necessity or lack of opportunities. We may realise that we are in wrong place after spending many years in that profession.
- Many people spend long years in one profession (marketing profession/Research projects) until they realize that teaching was there calling, so went back to school to fulfill the dreams.

DELCREDERE AGENT OF

RELIANCE INDUSTRIES LIMITED

FOR : HDPE, LLDPE, LDPE, PP & PVC

(AHMEDABAD & BARODA)

SHREENATH

POLY PLAST PVT .LTD.

AHMEDABAD OFFICE

503, "SHIROMANI", OPP. OCEAN PARK,
NR.NEHRUNAGAR CIRCLE,
SATELLITE ROAD, AHMEDABAD-380015
PH. (079) 30072323/24/25/26 FAX : (079) 30072327
E-mail : ashreenath.polyplast@gmail.com

: CONTACT PERSON :

HITESH M. PATEL MOBILE : 09898787755

BARODA OFFICE

63,SURYAKIRAN COMPLEX, NR. TAGOR NAGAR,
OLD PADRA ROAD, BARODA - 390015.
PHONE : (0265) 2338217, 2337265
FAX (0265) 3054567
E-mail : bshreenath.polyplast@gmail.com

: CONTACT PERSON :

NAINESH K. DOSHI MOBILE : 09376222302

HIRAMANI JIGYASA (Monthly) May - 2022
Regd. No. - GUJBIL/2015/63917
દર માસની દસમી તારીખે આ માસિક પ્રસિદ્ધ થાય છે.

Regd. under RNI No. GUJBIL/2015/63917 Permitted to post at Ahmedabad PSO on 10th of every month under Postal Registrastion No. G/GNR/330(2021-23), issued by SSP GNR valid upto 31/12/2023.

ISO 27001 : 2005
Certified Company
SAI GLOBAL Certified System
ISO 27001

HONOURED WITH
❖ PRESIDENT AWARD ❖
❖ FIRST SOUTH ASIA PRINT CONGRESS AWARD ❖
❖ ALL INDIA FEDERATION OF MASTER PRINTERS AWARDS ❖
❖ GUJARAT MUDRAK PARISAD AWARDS ❖

SAHITYA MUDRANALAYA PVT. LTD.

Specialised for
Annual Reports, Magazines, Books,
Bus Tickets, Diaries & Calendars
Exclusive Facilities for
Security Documents Printing with Hologram
●
Also equipped with
Bar-code printing, Scanning, Digital printing & Data entry centre

City Mill Compound, Kankaria Road, Ahmedabad - 380 022.
Phone : (079) 2546 9101 - 02, Fax : (079) 2546 9103
E-mail : smp99@gmail.com • Website : www.sahityaprint.com

રવાના

જનસહાયક ટ્રસ્ટ

હીરામણિ જિજ્ઞાસા

હીરામણિ સ્કૂલ કેમ્પસ,
નિરમા યુનિવર્સિટી સામે, એસ. જી. હાઈવે,
અમદાવાદ - ૩૮૨૪૮૧

પ્રતિ શ્રી,

Printed and Published by BHAGWATBHAI R. AMIN on behalf of JAN SAHAYAK TRUST and Printed at Bhavik Publication Pvt. Ltd., Plot No. 36/2, Opp. Umiya Campus, Near Silver Oak Club, S.G. Highway, Gota, Ahmedabad-382 481 and Published from JAN SAHAYAK TRUST, Hiramani School, Opp. Nirma University, Sarkhej-Gandhinagar Highway, Ahmedabad-382 481. Editor - BHAGWATBHAI R. AMIN